

Typariusz podróżny (tłok pieczętny) z herbem rycerskim

Wymiary: wys 1,9 cm, śred. 2,4 cm Miejsce: znalezisko przypadkowe z okolic Braniewa Materiał: ołów Bardzo rzadki średniowieczny typariusz, podróżny (na co wskazują niewielkie rozmiary i późniejszy materiał). W średniowieczu typariusze stanowiły wyposażenie niewielkiej tylko grupy osób, a liczba dokumentów, które trzeba było uwierzytelnić pieczęcią była także stosunkowo niewielka. Ikonografia pieczęci: w centrum pola pieczętnego przedstawienie herbowe - krzyż ośmioboczny z rozwidlonymi ramionami (kombinacja krzyża maltańskiego), pod ramionami krzyża, po bokach, przy belce pionowej, rozetki; w otoku wydzielonym perełkowaniem, legenda otokowa minuskułą gotycką; przerywniki stanowią krzyżyki pojedyncze i podwójne oraz wić roślinna; uchwyt tłoka ośmioboczny, zakończony uchem do zawieszenia. Typariusz, to tłok pieczętny, czyli stempel służący do sygnowania dokumentów, zbudowany z uchwytu i płaskiego walca z polem

herbowym, mieszczącym rysunek w formie negatywowej. Typariusze znano od starożytności, w średniowieczu wykonywano je z metali – srebra, mosiądzu, żelaza czy ołowiu (małe typariusze wykonane z gorszych materiałów, jak ołów, służyły w podróży). Pieczęć wyciskano w wosku lub laku (żywica z woskiem, podgrzewana przed stemplowaniem). W Polsce pieczęcie upowszechniają się wraz z chrystianizacją. Początkowo używane były głównie przez administracje kościelną, dwór królewski czy stan rycerski, urzędników miejskich, a także cechy rzemieślnicze. Jednak trzeba pamiętać, że w średniowieczu typariusz stanowił wyposażenie wciąż niewielkiej tylko grupy osób, a liczba dokumentów, które trzeba było uwierzytelnić pieczęcią była także stosunkowo niewielka. H. Szymański, Nauki Pomocnicze Historii, Warszawa 2001 M. Gumowski, S. Mikucki, M. Haisig, Sfragistyka, Warszawa 1960 Prawa do wizerunku cyfrowego: CC BY 1.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/1.0/deed.pl>